

MINDSZENTI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 2 frt — kr.
Fél évre 1 frt — kr.
Negyed évre — frt 50 kr.

VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

HIRDETÉSEKET

nyilt-téri közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl.

Petőfi ünnepély.

A f. hó 30-án tartott Petőfi ünnepség oly nagy érdeklődés és lelkesedés közt folyt le, hogy azt lapunk vezető cikkében méltatni helyénvalónak tartjuk.

Esti 8 órakor a közönség zsufolásig megtölté Keresztes nagy termét.

Volt már sok ünnepélyünk, minő pl. a Jókai ünnep; Budavár visszafoglalásának kétszázados jubileuma; millenium; márczius 15-nek félszázados évfordulója stb., mindezen ünnepségeknél ott láttuk Mindszent hazafias közönségét, de ugyan e községet oly kompakt tömegben — mint a Petőfi ünnepélyen volt — megjelenni eddig soha se észleltük. Ebből azon tapasztalást meritettük, hogy Petőfi, örökbecsű költeményeivel ideálja — ne mondjuk — bálványa a magyarnak.

A teremben szokatlan magas fokú hőség, a közönség, daczára e hőségnek kitart s mint sziklafal állja meg helyét az egész előadás alatt, mi arról tett bizonyosságot, hogy az ünnepélyt rendezők szerencsésen állították össze a műsort s választották ki a szereplőket.

A programmban előirt sorrend szerint mondjuk el nézetünket a szereplőkről s méltatjuk fáradságukat a következőkben:

Petőfi: „A rab“ című költeményét Gelsy Mariska k. a. szavalta el. Mondanunk is felesleges, hogy a kisasszony a közönséget lelkesedésre hangolta s az ünnepély sikere iránt bizalommal tölté el. Különböző közönségünknek a kisasszony e téren már tanuló korában előnyösen ismert alakja s kedvencze volt.

A második számot „Petőfi bölcselétéről“ a közönség nagy figyelemmel hallgatta.

Erre Serly Olga k. a. cimbalom játéka következett. Szerencsés volt a kisasszony már a darabok kiválasztásánál, miket részben Petőfi megzenésített költeményeiből választott. Előadása általános lelkesedést szült. Játéka diszkrét s meglátszott minden

izében, hogy átérzi a darabot. Sikérét nagyban fokozta az, hogy a mélabus magyar dallokat méltóságteljesen adta elő, kerülve a cimbalom játékosoknál szokásos és csupán a hatásvadászatra szánt lombasztikus futamokat, mik gyakran a darab rovására vannak úgy, hogy — hasonlattal élve — a sok garnirungtól a hus nem található.

A kisasszony szives fáradságát, — melyet az ünnepély emelésére kifejtett — a közönség tapsviharral honorált.

„Petőfi végnapjai“ — melyet Koncz Lajos ur adott elő — mély megilletődést keltett a halgatóságban. Az előadó a nála szokásos higgadtsággal s világos magyarázatával előadása tartamára teljesen lekötötte a hallgatóság figyelmét. Imája pedig, melyben Istentől a hazának sok oly nagy szellemet kér, minő Petőfi volt, kegyeletes érzelmekkel tölté el a hallgatóságot.

A „Talpra magyar“ szinte jó kezekben volt, Humay Nándor ur áthatva a költemény mély s magasztos tartalmától, fokozott lelkesedésével magával ragadta a közönséget is. A Hymnus, mit a közönség énekelt, zárta be a sikerteli előadást s ünnepélyt.

Az ünnepség után a közönség Keresztes nyári helyiségeit a kertet s nyílt étkezőjét árasztá el oly számban, hogy alig lehetett ülőhelyhez jutni, miért is többen eltávozni voltak kénytelenek.

Ünnepélyes hangulat, vidám társalgás s hazafias dallok zengése mellett maradt együtt a társaság a legkésőbbi éjféli órákig. Cikkünket annak kijelentésével zárjuk be, hogy Mindszertnek van számottevő társadalma, mely a társas élet terén sok jó, üdvös és célszerű dolgot volna képes kifejezésre juttatni — csekély jó akarattal; — másrésről az ünnepély arról győzött meg bennünket, hogy közönségünk minden hazafias célért, hazafias eszmék diadalra juttatásáért a szó legnemesebb értelmében lekesedni tud.

A segesvári ünnep.

Széles e hazában oly emelkedett lelki hangulat és hazafias érzés uralta mult hó 30-án Petőfi halálának ötven éves évfordulója alkalmából a kedélyeket, hogy ezen nagyon is indokolt lelkesedés felett egyszerűre napirendre térni nem lehet.

Kötelességet vélünk azért teljesíteni, midőn a segesvári ünnepség lefolyását lapunkban is a „Budapesti Hirlap“ nyomán a következőkben örökítjük meg:

A segesvári ünnep gazdag volt gyönyörű momentumban. Első sorban mindenkit kellemesen lepetett meg Segesvár külseje, mely nagyban eltért a Petőfi-szobor leleplezésekor látottól. Akkor csak a maroknyi magyarság tűzött ki zászlót, most a szászok házáról is nemzeti lobogók és fekete zászlók lengtek, jelezvén, hogy Segesvár szász lakossága is ünnepli és gyászolja a nagy magyar köitőt. Nemcsak az állami, megyei és városi épületeken volt zászló, hanem a szász evangélikus egyházközség épületein, iskoláin is. Még beszédebbek voltak az ablakok. A szobor leleplezésekor a szász polgárság lakásába huzódott és még az ablak redőket is leeresztette. Most a csinos házak ablakaiból kíváncsian néztek ki a szépségükről híres segesvári szász hölgyek s ronszenvesen szemlélték azt az érdekes képet, melyet az utca nyújtott a deputációkkal és a székek hangyabolyként nyüzsgő tömegeivel. Az utcákon, a vár oldalain összevegyült a magyar szó a némettel és szász dialektussal. A költő géniuszának mintha megnyílt volna e szép városban minden szív s minden ajtó. Kedvesen lepte meg az ünnep közönségét az is, hogy Zsilinszky államtitkárnál, a kormány képviselőjénél tisztelő küldöttségek közt volt a szász evangélikus egyházközség deputációja is melyet a luteránus nagypap vezetett és átnyújtotta diszkötésben Petőfi költeményeinek német fordítását, melynek fordítója Melas Henrik segesvári költő. A román intelligencia, igaz, nem vett részt az ünnepben, de a honvéd sirnál megjelent a környék oláh népe is. Festői csoportban állottak a domboldalon s mikor Bartha Miklós beszédében azt kérdezte, hol vannak a román testvérek, sokan rámutattak e román csoportokra. Tiszteletre méltó dolog volt, hogy a szerb Matica is küldött deputációt, melyet Hadzics, a költő vezetett.

Nagyszerű és megragadó volt a székek részvétele. A hosszú külön-vonatokon úgy összezsufolták őket, hogy alig tudtak lélegzeni, de azért vigan voltak, minden vonatról énekeszó, éljenzés hangzott.

Deli székely lányok, menyecskék, öreg anyókák virágbokrétát szorongattak kezükben, melyet hajnalban szakítottak a kis kertben s ezzel elárasztották a sirt és a szobrot. A költő nem álmodhatott szebb hódolatról. Legalább tizenötezer székely nyüzsgött a kis városban, fölverve azt magyar dallal, magyar szóval s örökké vidám zajongásával. Székely-Udvarhely város ugyszólván mindenestől elment Segesvárra. Nem maradt otthon más csak a pályás gyerekek! mondogatták. Rend volt mégis Segesvárott. Sehol sem lehetett látni részeg székelyt, pedig Segesvár kellemes kerti vendéglői ugyancsak hívogatták ő keméiket. Az egyiken nagy betűkkel ki volt írva: Eljenek a székelyek! A góbékat ez sem vesztegette meg, hanem letelepedtek a vároldal fűvére és ott falatoztak a tarisznyában magukkal hozott elemózsiából. A vendéglőket ugyszólván csak az uribb ruhások látogatták.

Az ünnep legszebb része a csatamezőn folyt le. A szép völgy, melyen zugva fut át a Nagy-Küküllő s melyre mosolyogva néznek a szőlő-koszorus és erdőborította regényes hegyek, zászlós csapatokkal, port verő kocsisorral, messze földről gyalog és szekéren érkező néppel volt mozgalmas. Fejéregyháza zöldlombos fészkeből barátságosan fehérlett elő (1849-ben még tiszta székely falu, most, ugy hallom, lassan, nesztelenül beleomlik az oláh tengerbe.) Közepén a Haller-kastély vakító fehér épülettömegével. Itt osztotta ki Bem a csata előtt diszpozícióit, mikor maroknyi seregével megrohanni készült az orosz óriást. A völgyből két magaslat emelkedik föl: az egyik a segesvári oldalon, melynek tetején árnyékos fatető alatt kő oroslán guggol magas állványán, ez Skariatín orosz tábornok siremléke; a másikon sugár magas oszlop szökik a magasba, melynek tetején turulmadár csapong szárnyival, ez a honvédek siremléke, ez a Petőfi sirja. Mély csönd az egész tájékon. Az

ünneplők ezrei csöndben várakoznak és vonulnak az egyik kőoszlop felé, hol a nemzet szomorkodó lelke legdrágább fia elporladt tetemét sejtí. A nap felhők mögé buvik és gyöngé szél száll a völgyben. Az erdők és a mindenfelé zöldelő kakoriczás halkán zugni kezd . . . A szem keresi azt az utat, melyet a költő lába taposott. Edes, bánatos emlékezés száll a szivre. Ott Fejéregyházának az a széle, hol elmerengve nézte a csata menetét . . . Amott a törpe füzek láncánál megszűkül a Küküllő medre; itt gázolhatott át a megkerülő kozákság és tört egetverő ordítással meglepett honvédeink hátába . . . és arra fehérlék keskeny szalaga az országutnak, hol utoljára látták a költőt s melyről letérve, a most is titokzatosan zugó kakoriczásban örökre eltűnt. Nagyon sok ember szeme járt e pontokon, emlékezetébe vésve e vérrel szentelt tájékat.

A felhők elvonultak s az ünnep ragyogó napfényben folyt le. Nagyon szép volt a Bartók Lajos beszéde. A vékony gyöngemellű férfinak az egyszer messzireható hangot adott a lelkesedés. A mit mondott, az is tartalmas, szívhezszóló és lebilincselő volt, a nélkül, hogy egy szóval is vétett volna a politikai óvatosság ellen. A közönség gyakran tapsolt, a kormány képviselője pedig elsőnek sietett gratulálni neki. E. Kovács Gyula, az erdélyiek kedves művésze lelke minden rajongását beleöntötte előadásába, hogy méltóképpen mondja el Jókai költői művét. Mélyen fölindultan szavalt s nagy fizikai erőfeszítéssel igyekezett érthetővé tenni a költemény minden szavát, melyeket a nagy térség szinte felszörpölt. A forrón tűző déli nap, az izgatottság megártott az érdemes öreg művésznek. A költeményt nagy hatásal befejezte még, de kevéssel ezután a közönség ijedelmére eszméletlenül összegyógyott s a Budapestről jött mentők vitték el a siremlék mellett levő Petőfi-házba, ahol néhány nap után meg is halt.

Bartha Miklós lángoló beszéde a lelkesedés hurjait verte. Különösen az volt megható benne, mikor szivig megindult hangon a székelyekhez, Petőfi kedves népéhez szólt. A többi előadás, Endrődi remek verse, Bársony szép prózája, Szász Gerő lelkes költeménye, Zsilinszky államtitkár beszéde, de különösen Tallián Bélának, a képviselőház alelnökének gyönyörű szavai méltó részei voltak az ünnepnek.

A közönség aztán a sirhoz tódult, hogy letegye a koszorukat. Ez a sir már nem elhagyatott. Haller grófnő kegyelete valószínűsítő kis díszkertet varázsolt köréje s az emlékoszlopot vérpíros szegfű illatos erdeje fogja körül. A kertecske mellett emelkedik a szép Petőfi-ház, melyben az emlék őrzője lakik.

Meghatottan tért vissza a közönség a városba s vonult a várba, hogy a Petőfi-szobor előtt, melynek fényes ércalakja messzireláthatóan ragyog, folytassa az ünnepet. A bankett, mely a napot befejezte, fényes volt. A városháza nagy termében állított asztaloknál 400-500 résztvevő szorongott. A karzaton elegáns hölgyközönség hallgatta a tósztokat. Ot-hat óra tájban az ünneplők áradata megindult kocsin és gyalog a pályaház felé; a különvontok fölverték közönségüket és elrobogtak keletre a Székelyföld és nyugatra, a Királyhágó felé. A kies szász városka ismét elcsöndesedett, csak a két emlékmű körül beszélt a haza minden tájékaról hozott virágreddő a nap fényéről és lelkesedéséről.

Iskolaügyünk.

A „Mindszenti Lap“ 12-ik száma „Teendőink“ című II-ik cikksorozatában behatóan foglalkozik az iskolai építkezésekkel. Ez igen helyén való is, mert mint tudjuk, a jövő év január 1-én iskoláink állami kezelés alá vétetnek, ugy azonban, hogy a község köteles lesz három év le-

TÁRCZA.

A hétről.

Hallhatatlan dicső költőnk
Emlékére ünnepeltünk,
Lelkesedtünk, mindent tettünk,
Mit szerényen megtehettünk.

Unnepet ült Magyarország
S vele Mindszent közönsége,
Hogy az eszme megvalósult,
Büszkék is vagyunk mi erre.

Es dicsérjük közönségünk;
Ki megmozdult a hívásra,
Nem volt semmi ellenvetés,
Kifogás privát munkánkra.

Hogy privát volt azt ugy értem,
Mert a „Körök“ nem mozogtak.
Unnepelni hős Pelófit;
Talán nagy álomban vannak?

Ha nincs egy pár lelkes ember,
Kik az ügyet vették kézbe;
Ugy Petőfi ünnepélye
Mindszenten van feledésbe.

Furcsa állapot ez nállunk,
Hogy van társadalmi körünk.
De mire jó? azt ők tudják;
Nem is szabad érdeklődnünk.

Csak te fizess tagsági dijt,
Es a neved halgass legyen.
Kidobással fenyegetnek,
Ha mersz szólni a gyűlésen.

Méltányosság ugy kívánná;
Egymás elveit tiszteljük,
Nemcsak vakon szembeszálalni,
Ki nem enged azt kilökjük.

Azt gondolják a jámborok,
Ha oda más szellem jutna:
Es modernebb gondolkozás,
Talán a kör elpusztulna.

Dehogy mulna, dehogy mulna,
Sőt csak akkor emelkedne
Es mi több, akkor minden tag
Arra büszke is lehetne.

De hagyjuk ezt majd máskorra,
Lesz még okunk panaszkodni.
Holmi ilyen kritikával
Kár versünket elrontani.

Egy pár szót az ünnepélyről
Es annak lefolyásáról;
Hogy sikerült, mint sikerült,
Erdemesebb szólni arról.

Községünk jelesebbjei
Az ügyet szépen felfogták,
Egy csendes értekezleten
Programot is megalkották.

Rendezőség lett választva,
Kik mindenben el is jártak:
Szereplőket az estélyre
Amint tudjuk szépen kaptak.

Es az estve elérkezvén,
Volt ott díszes szép publikum,
Hogy sok szép hölgy is volt ottan,
Aztat kár is elmondanom.

Szép beszédeket hallottunk,
Méltó volt az ünnepélyhez;
Szavaltak is aztán szépen,
Lelkesített minket mindez.

Végül szép czimbalomjáték;
Hallgattuk is gyönyörködve,
Hymnuszt is elénekeltük,
Ki-ki álva, ki-ki ülve.

Azután folyt a multság,
Szólt a zene több fajtával . . .
Egy némelyik lelkes polgár
Igen nagyon győzte hanggal.

A közönség reggel felé
Vig kedélylyel oszlott széjjel,
Került legény ki bátor volt:
Egy szép éjjeli zenével . . .

Es ha igaz, hogy ujságunk
A „Petőfi-ház“-ba kerül,
Olvashatják az utódok,
Hogy muriztunk mi dicsőül.

Krónikás.

folyása alatt a mai kivélmeknek megfelelő iskolai tantermeket építtetni. Bizony az a három év hamarosan leforog és ha jó előre és megfontoltan nem gondoskodunk az építkezéstről, könnyen körmünkre éghet a dolog, melynek azonban csak kapkodás s ki tudja, hogy még mi is lehet a vége.

A tisztelt írónak ezen figyelmeztetésért csak köszönettel tartozunk, aki már jó előre felhívta a község figyelmét elkerülhetlen teendőire.

Azonban az igen tisztelt közlő cikkében a legsürgösebbet: az V. és VI-ik osztály mikénti felállításának kérdését nem vetette fel, a melyet pedig tovább elhallgatni, vagy elhalasztani annál kevésbé lehet, minthogy a nagyméltóságú m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter ur 28352/899. sz. alatti rendeletével nemcsak az összes állami és községi iskoláknál rendelte el az V. és VI-ik évfolyam, valamint az ismétlő iskolázásnak szigorú életbe léptetését az 1899/1900. tanévtől kezdve, hanem míg egy részről a tanfelügyelőt a személyes felelősség mellett kötelezi, hogy intézkedésének életbeléptetését ellenőrizze, másrészt azon állami és községi tanító ellenében, a kinek hanyagsága miatt az intézkert körrendelet tartalma életbe nem lép, fegyelmi vizsgálatot helyez kilátásba.

A miniszteri rendelet intencziói szerint ennél fogva minden község, mint iskola-fentartó testület köteles a rendeletet már a legközelebbi tanévben megvalósítani, minthogy maga a tanító, ha nincs rá eszköze és módja az egész ügyben semmit sem tehet.

Mindszent községével is úgy áll a dolog. Iskoláink tantermei annyira kicsinyek, hogy bennük a III. IV. és V. osztály semmi körülmények közt el nem helyezhető, nem is említve azt a kárt, mely a túlszűköságből a tanításra háramlik. Bármekkora is tehát a tanítóknak az iparkodás, hogy az iskolaszék tudtával ök maguk életbeléptessék az V. osztályt, anélkül, hogy a község áldozatkészségéhez hozzáforduljanak, minden igyekezetük hajótörést szenved épen a most említett gátló körülmény miatt. Nincs tehát más hátra, minthogy maga a község tegye meg a sürgős intézkedést, melynél sürgőssége miatt — alig lehet most fontosabb. Csak az a kérdés, hogy miután iskoláink a jövő év január 1-től állami kezelésbe mennek át, miként lehet a miniszteri rendeletnek érvényt szerezni, de úgy, hogy a község a felesleges kiadásoktól megkíméltesse, minthogy pénztára a minden oldalról felmerülő kiadások által ugyanis szerfelett igénybe van véve.

Alig hihető, hogy az állam a község feltolyamodására majd magára vállalja a két osztály felállítását. De ha ez megtörténne, a községre nézve minden esetre a legelőnyösebb volna. Am az állam ridegen elzárkózik a község kérelmének teljesítése elől, nem marad más hátra, mint oly megoldást keresni, mely a legkisebb terhet rózza a község lakóinak vállaira. Ez esetben véleményünk szerint legcélszerűbb volna az állammal kötött szerződést szem előtt tartani s ennek alapján tenni meg az szükséges intézkedéseket.

Az iskolák ügyében az állammal kötött szerződés egyik pontja szerint ugyanis a község tartozik előállítani a kellő számú tantermeket. Ezen kötelesség alól nem vonhatja ki magát a község jövőre sem,

még kevésbé addig, míg az iskolák a községi iskolaszék, illetve magának a községnek felügyelete és hatalmi körébe tartoznak. Minthogy pedig említettük, hogy a III. IV. és V-ik osztályba járó tanulók nagy számuknál fogva a jelenlegi tantermek egyikében sem férnek el, legcélszerűbbnek látszik, ha III-ik leány osztály elválasztatik a IV-ik osztálytól. A III-ik osztály számára új tanterem volna felszerelendő míg a IV-ik osztály a megnyitott V-ik osztálylyal jelenlegi tantermében maradhat.

Hasonlóképen új tanteremről kell gondoskodni az V. fiu osztály számára, mely a IV-ik osztálylyal együtt a mostani IV-ik osztály helyén el nem fér. A tantermek új elhelyezése, mely talán az első pillanatra kedvező és sikeres megoldásnak látszik, itt célravezető nem volna, minthogy a IV. és V-ik fiu-osztály a létező nagyobb tantermek egyikébe sem költözhetik át, mivel ez utóbbiak tanulóinak száma nagyobb lévén, tel nem cserélhetők.

Ezek szerint tehát két új tanterem volna szükséges, melyeknek beállítását a község vállalná magára.

A mi pedig a két új tanteremmel járó két tanítói állomást illetve, kéresek fel a kir. tanfelügyelő, hogy eszközöljön ki az államtól két tanítót a kik fizetésüket az államtól nyerjék, mi tekintve az idő rövidségét, a meddig az iskolák még községiéek lesznek, talán nem fog nagyobb nehézségbe ütközni.

Különbén e tekintetben előterjesztést tenni az iskolaszék van hivatva, mely eddig sem mulasztott el semmit, mi iskoláink fejlesztését előmozdította. Nem is azért fogtunk tollat, hogy javaslatának eléje vágjunk, hanem, hogy felhívjuk figyelmét a miniszter intézkedésére, mely már a legközelebbi tanévben megvalósítandó.

VEGYESEK.

Köszönet nyilvánítás.

A bizalom s azon hazafias érzésért, melylyel a mindszenti község az általunk rendezett Petőfi ünnepélyen részt vett, azt becses jelenlétével s lelkesedésével sikerre vezette, e t. községnek köszönetem nyilvánítom.

Azon t. szereplőknek, kik sikeres előadásukkal oly élvezetes órát szereztek nekünk, de különösen Serly Olga kisasszonynak, ki Nagy-Károlyból rokonai látogatására jött s ki annyi odaadással lépett szerepébe ünnepélyünk fényének emelése céljából, ez uton úgy neki, mint az összes szereplőknek a község elismerését tolmácsolom.

De fogadja a rendezőség elismerését a végrehajtó bizottság is, melynek Stammer Béla elnök vezetése mellett tagjai voltak: Gyárfás Géza, Albertényi Adolf, Wimmer Sándor, Lipták Jenő urak. Különös elismeréssel kell adóznom Gyárfás Géza és Lipták Jenő uraknak, mint kik megbízatásukat példás előrelátással s tapintatossággal teljesítették.

Végül nem hagyhatom szó nélkül azokat sem, kik az ünnepély létrehozása cél-

jából szivességet tettek. Így Albertényi Adolfné ő nagysága, ki czimbalmát engedte át készséggel a rendezőségnek az ünnepélyre. Weisz Ignác urnak pedig azért, mert áldozatot hozott azzal, hogy a Programot 400 példányban ingyen kinyomatta s már előző nap saját emberei által szétküldte nemcsak, hanem az ünnepély estélyén a községnek még külön osztogatott ilyen műsort, a legmelegebb köszönetét nyilvánítja a rendezőség.

Mindszenten 1899. augusztus 6.

Az ünnepélyt rendezők megbízásából

Vidovich Antal.

— Ertelem zavaró sajtó hiba. Mult számunk „Teendőink“ című cikkben, hol a központi iskoláról értekez a cikkíró, a hatodik bekezdésnél egy „n“ betű csuszott be, mely teljesen más értelemben tünteti fel a cikkíró felfogását, azt mondta „szerintünk“, e helyett „szerintök“. Miután a cikkíró nézetével nem egyez a lapban jelzett ódoni iskolák fentartásának eszméje, nem tehettem magáévé a nézetet s nem mondhatta „szerintünk“ hanem mint a kézirat igazolja „szerintök“ szót használt.

— Kassza rablás. E hó 2-án viradóra a szentesi adóhivatal helyiségeiben betörők jártak. Az egyik szekrényt feltörték s abból egy drb. aranyórát láncostól s 20 drb. ezüst órát, mik letértek voltak ott elhelyezve, elvitték. A Wertheim szekrényen is próbáltak szerencsét, azt lefektették, a fenék felett átfurták, de a szekrény tartalmához, mi mintegy 8—9 ezer frt lehetett, nem férhettek, mert e pénz a szekrény felső osztályában feküdt. A betörők a szomszéd kertből a fal kiásása után jutottak az adóhivatalba. Ezzel kapcsolatosan értesülünk, hogy e hó 3-án Papp Sándor helybeli őrmester két gyanús embert fogott el Anyás alatt, kik valószínűleg a szentesi betörők lesznek.

Az elfogatás részletei ezek:

A szentesi Tiszáról egy csolnakot vittek el orozva, a csolnak tulajdonosa megtudta, hogy csónakjával pár ember ereszkedett le a Tiszán, utánok ment s a part mentén követte őket egész Csanyig, hol észrevették a csónakban ülők, hogy valaki követi őket, miért is Csany körül kikötöttek, ott hagyva a csolnakot. A szentesi ember e dolgról jelentést tett a csendőrségnek, honnan nyomban a csónaktolvajok keresésére indult Pap őrmester a csendőrséggel s rájuk is bukkant. Nagy küzdelem árán sikerült csak elfogni őket. A Tiszába ugrottak s uszás által akartak a kelepceből menekülni, az egyiket uszás közben, — már el volt tikkadva s a maga erejéből alig menekedhetett volna ki, — egy molnár fogta ki, a másikat Pap Sándor őrmester lelővéssel fenyegetve megadta magát. Mindenöket mi velök volt a Tiszába hányták s jellemző, hogy az egyik csizma tovább uszott a vizen, míg a másik menten leült a Tisza fenekére, ez terhelve volt valamivel. E csizmát halászták 4-én egész nap a Tiszán, de eddig eredménytelenül.

A szentesi adóhivatal szekrényén a furás körül vérnyomok találtattak. Megvizsgáltatván kezök, mindkettőnek kezén friss sebek láthatók. Az egyik vállatánál

ast a magyarázatot adta, hogy a mint az erdőn kergették a túske sértegette össze kezét; a másik pedig a szunyog csipés következtében vakarta ki, innét a seb. A vizsgálat érdekében vallomásokról tüzetesebb részleteket nem tudhattunk meg, a szentesi rablást tagadják.

Mindkettő bács megyei rácz, kik tisztán beszélik a magyar nyelvet. Bennök nem közönséges két betörő került hurokra, amennyiben mindketten részesek voltak a szabadkai negyedmillió rablásban, melyért egyik 8 a másik 10 évet ült az illavai fegyházban. Tegnap szállították őket Szentesre a vizsgálat további folytatására. Hogy ők a szentesi betörők, hogy a csizma az adóhivatalból ellopott ezüst s arany órák sulya alatt ereszkedett le a vízfekére, több, mint valószínű.

— **Higanyos kenyér.** Nagyillés Ferenczné Farkas Anna a mult napokban egy darab kenyérral házalt az ujosztásban. A kenyérből szinte tündöklött ki a higany s mutogatva e higanyos kenyeret mondá: ilyen lisztet örölnék az új malomban. Gál Vendel és Kardos István Farkas Anna lakására mentek megtudandók a dolog miben létét. Kértek a lisztből mutatót, melyből Farkas Anna a higanyos kenyeret sütötte, de már nem volt, mert felsütötte, egyben megmutatta kenyeröket, meiyet a kérdéses lisztből sütött, e kenyér hibátlan volt. De adott is el néhány kenyeret, miket ugyanezen lisztből sütött. Az illetők elmentek s megsejlelték a Farkas Anna által eladott kenyeröket, azok is hibátlanok voltak. Mindegyik kenyérből, a higanyozottból is mustrát vettek az illetők s azokat a bíróságnál helyezték el, hol a feljelentést Farkas Anna ellen megtették. Ugy látszik, hogy csak egy csipót sütött Farkas Anna higanyozott lisztből s ezzel járt s mutogatta az új malom által örölt lisztből készült kenyeret, mert a többi kenyér kifogástalan volt. Kétségkívül gonosz szándék vezette Farkas Annát, midőn higanyt kevert a legédesebb eledelbe, a mindennapi kenyérbe. Sejtjük, hogy mi célja volt e megromlott kenyérral, azonban a megindított vizsgálat fogja kideríteni, hogy mit célzott a kenyérral, valamint azt is, hogy maga van-e Farkas Anna, vagy felbujtók vannak a háta megett. Kétségkívül példásan fogja megbüntetni a bíróság e méregkeverő asszonyt.

— **Tüz.** Szegváron f. hó 1 én éjjeli 11 órakor Bartucz András éjjeli ór háza ismeretlen okból kigyulladt és leégett. Bár az épület biztosítva volt is, a kár mégis jelentékeny, mivel a padláson felhalmozva volt gabnaneműek és más ingóságokból mit sem lehetett megmenteni, ezek pedig biztosítva nem voltak. A szerencsétlenségben még szerencsének mondható, hogy elég korán érkezett segítség, mert máskülönben Bartucznak százakat érő méhtepe is a lángok martalékául esik.

— **Ki szeret jó regényeket olvasni?** Lapjaink közt talán egy sincs, amely oly sulyt fektetne regényei megválogatására, mint a „Budapest“ képes politikai napilap.

Folyvást két regényt közöl egyszerre, amelyek közül az egyik számozva könyvalakban jelenik meg; úgy, hogy a ki a köléseket félre tevén bekötteti, csakhamar egy egész kis könyvtárt gyűjthet magának. Dicséretreméltó, hogy a „Budapest“ regényei nemcsak magas irodalmi színvonalon állanak, hanem egyuttal rendkívül érdekesítők is. A ki tehát szereti a jó és érdekes regényeket: bátran ajánlhatjuk neki a „Budapest“-et, amely lap tudvalevőleg hírei tekintetében is egyik legjobb újságunk. Előfizetési ára: egy évre 12 frt, fél évre 6 frt, negyedévre 3 frt, egy óra 1 frt. Az előfizetések Budapest, IV. Sarkanlyus-utca 3. sz. a. küldendők.

— **Az adófizetés halasztása.** A pénzügyminiszter oda törekszik, hogy utat és módot találjon arra, miszerint a kisgazdák adófizetésének határnapja aug. 15-én tul bizonyos időre kitolassék. Sok panasz van ugyanis a miatt, hogy a gazda a gabonát rögtön az aratás után kénytelen piacra vinni egyéb pénzfóráss hiányában, hogy adóját idejében lefizethesse. A pénzügyminiszter e törekvése bizonyára találni fog alkalmas formát az érvényesülésre, ami hozzá fog járulni a gazdák közönség terheinek könnyítéséhez.

CSARNOK.

Ötven év előtt.

1849. július 31. Bem Segesvár és Fehéregyház közt megütközik Lüderssel csatát veszít, maga is csak nehezen menekül. Petőfi itt lelte halálát.

1849. augusztus 1. Stein honvéd vezér elcsigázott hadát az osztrák s orosz egyesült sereg Szász-Sebes és Szerdahely közt szétveri.

1849. augusztus 2. Paskievics Debreczennél megveri Nagy Sándort.

1849. augusztus 3. Klapka Komáromból kitör az osztrák dandárra s azt visszanyomja.

1849. augusztus 4. Schiffer honvéd-örnagyr Ernésztháza mellett az ellenségén győzedelmeskedik.

1849. augusztus 5. Bem Szebennél terem s az oroszokat a vörös toronyi szorosba visszanyomja. Klapka Győrött lisztet, ruhát s élelmiszert harácsol.

1849. augusztus 6. Kossuth Lajos a fővezérség átvételére Bemet kéri fel.

— **A magyar hirlapirodalom története.** (Folytatás.) A magyar hirlapirodalom csak 1840 óta vett lendületet s ez időben emelkedett magasabb színvonalra. 1840-ben a magyar hirlapok szám már 26 volt.

Ekkor indult meg Munkácsy vezetése alatt a „Sürgöny“, mely 1841-től fogva mint gróf Dessewffy Aurél organuma „Világ“ czim alatt jelent meg. 1844-ben azonban ismét czimet változtatott s mint „Budapesti Híradó“ 1848-ig állt fönn, a mikor a „Figyelmező“ néven folytattatott s 1850-ben végleg megszűnt.

1841-ben Kossuth a „Pesti Hirlap“-ot indította meg, melynek szerkesztését 1844-ben Szalay László, báró Eötvös József és Trefort Agoston vették át, akik egy évvel utóbb a szerkesztést Csengery Antal kezeibe tették le.

Szécsényi és Kossuth hosszas fáradozásaira a hirlapoknak megengedték, hogy a korkérdések felett elmékedéseket tessenek, megjegyzéseiket nyilváníthassák,

javaslatokkal álhassanak elő, szóval vezércikkeket közölhessenek.

E nagy vívmánynak eredményei lőnek. Az eszmék, gondolatok egymás ellen harozra keltek; a köztügyek, politikai viszonyok minden oldalról vitatva bírálva lettek.

A haladás szükségét vitatta minden lap s csak abban volt köztük eltérés, hogy a haladás útját különféle módon javasolták.

Eszmék tekintetében oly értékes munkák jelentek meg a lapok hasábjain, a minöket ma is ritkábban találunk.

Legnagyobb hatással küzdött Kossuth a reformokért a „Pesti Hirlapban“, melynek ellen lapja a „Világ“ volt.

A közvélemény Kossuthal tartott s kivéve a Méhes Sámuel által szerkesztett „Erdélyi Híradók“ a többi összes lapokat gyanus szemmel tekintette; sőt mi több, a reformok megindítója Széchenyi is, ki a nemzetet álmából fölrázta s kiméletlen ostorozással terelte korszakát a polgári-sodás, mivelődés s haladás ösvényére, már-már konzervatív hirbe került.

Széchenyi Kossuthnak a „Pesti Hirlap“-ban nyilatkozó irányt „Kelet Népe“ czimű könyvében támadta meg, a melyre „Felelet grf. Széchenyi Istvánnak“ czim alatt Kossuth ugyancsak könyvben válaszolt, mit különféle röpirat követett.

A magyar hirlapirodalom első virágzását ekkor érte el.

A forradalom előtt 1847-ben hirlapjaink száma már 33 volt. 1848–49-ben e szám 89-re emelkedett, de 1850-ben az 9-re olvadt le. Ez éven indult meg Császár Ferencz vezetése alatt a „Pesti Napló“.

A szigorú sajtótörvény bénítólag hatott a magyar hirlapirodalomra. Még 1854-ben is csak 20 magyar lapunk volt, 1861-ben e szám 25-re; 1867-ben 80-ra de a következő évben, a midőn alkotmányunk helyre állva a sajtószabadság biztosítva volt, a magyar lapok száma 140-re emelkedett.

S ez idő óta a fejlődés rendkívüli volt. 1880-ban hazánkban már 368 hirlap és szaklap, vagy egyéb folyóirat jelent meg, 1886-ban e szám 482-re emelkedett, ugyancsak ez évben volt már hazánkban német nyelven 151, szláv nyelven 53, román nyelven 23, olasz nyelven 5, francia nyelven 3, héber nyelven 2. Összesen 237 nem magyar nyelvű hirlap adatott ki.

120 év alatt az összes magyar lapok száma ma már néhány ezret tesz ki.

(Kivonat G. V. közleményéből)

Népmozgalmi adatok a lefolyt hétről:

I

Születtek:

Gyovai Rozál, Gyovai Rozál, Bereczky Mária.

II

Meghaltak:

Szabó Viktória 45 éves, tüdővész.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

Weisz Ignác.